

29 Αυγούστου 2014

Αποτίμησις του έργου του μακαριστού Μητροπολίτου Αυγουστίνου Καντιώτη

/ [Πεμπτουσία](#)

Image not found or type unknown

Επί τη μνήμη της κοιμήσεως του μακαριστού Ιεράρχου Αυγουστίνου, η «Πεμπτουσία» αναδημοσιεύει μία αποτίμηση της πολυσχιδούς προσφοράς του.

Πριν να κάνη κανείς μία γενική αξιολόγησι του έργου του π. Αυγουστίνου θα πρέπει να επισημάνη σε αδρές γραμμές τα κυριώτερα σημεία της προσφοράς του.

1. Εκκλησιαστικοί αγώνες

Από την αρχή της εκλογής του, ο π. Αυγουστίνος είχε δηλώσει, ότι θα μείνη

ανυποχώρητος στις αρχές του για μία Εκκλησία ελεύθερα και ζώσα. Έτσι, πρώτος διεμαρτυρήθη εντόνως όταν επί μακαριστού αρχιεπισκόπου Ιερωνύμου διεγράφησαν από το Σύνταγμα και τον Καταστατικό Χάρτη της Εκκλησίας της Ελλάδος οι ι. κανόνες «περί το ήθος και την διοίκηση της Εκκλησίας», καθώς επίσης και για την επιχειρούμενη τότε κάθαρση της Εκκλησίας χωρίς την τήρησι των προβλεπομένων απαιτητήτων από τους ι. κανόνες διατάξεων.

...

Η σύγκρουσις αυτή κορυφώθηκε με την προσφυγή στο Συμβούλιο της Επικρατείας εκ μέρους του π. Αυγουστίνου και του μακαριστού Ελευθερουπόλεως Αμβροσίου κατά της συγκροτήσεως της Διαρκούς Ιεράς Συνόδου όχι κατά τα πρεσβεία (όπως προέβλεπε ο Πατριαρχικός Τόμος του 1851) αλλά αριστίνδην, και την δικαίωσι των προσφυγόντων.

Αλλά και μετά την κατάλυσι της τότε κυβερνήσεως από τον δικτάτορα Ιωαννίδη, την οριστική παραίτησι του Ιερωνύμου (ο οποίος είχε διαμαρτυρηθή μυστικώς αλλά εντόνως για τα βασανιστήρια που ο δικτάτωρ ενεργούσε στην Ε.Σ.Α.) και την άνοδο του νέου αρχιεπισκόπου κυρού Σεραφείμ, ο οποίος ανήλθε με την υπόσχεσι της παλινορθώσεως των ι. κανόνων, ο π. Αυγουστίνος δεν έπαυσε να ελέγχει τις παρεκκλίσεις από το ορθό.

...

Το 1988 το ξαναφέρει στην Ιεραρχία με την ευκαιρία της προσφυγής —και εν συνεχεία δικαίωσης— των εναπομεινάντων εξ αυτών στο Συμβούλιο της Επικρατείας και της χηρεύσεως της ι. μητροπόλεως Λαρίσης, και διαρκώς αγωνίζεται για την αποκατάστασί των, που πιστεύει ότι αποτελεί και τον μόνο τρόπο ειρηνεύσεως της Εκκλησίας. Εξ αιτίας των θέσεών του τού απαγορεύεται το κήρυγμα, η ιερουργία και η δράσις «καθ' οιονδήποτε τρόπον» μέσα στα όρια της αρχιεπισκοπής Αθηνών. Υπερασπίσθηκε ακόμη το έργο των ιεραποστολικών αδελφοτήτων, ήλεγξε την δίωξι ευσεβών —λαϊκών και κληρικών— ιεροκηρύκων, την υποχωρητικότητα —παρά τις αρχικές συμφωνίες της Ιεραρχίας— απέναντι στις εκάστοτε Κυβερνήσεις για την εισαγωγή νέου οικογενειακού δικαίου (αυτόματο και συναινετικό διαζύγιο κ.ά.), τον παραμερισμό της Ιεραρχίας στην λήψι αποφάσεων ζωτικής σημασίας, την μείωσι της σημασίας της Διαρκούς Ιεράς Συνόδου κ.ά..

...

Κινείται επίσης δραστηρίως στον τομέα της καταπολεμήσεως των αιρέσεων τόσο στην επαρχία του όσο και πανελλαδικώς και πανορθοδόξως. Αγωνίζεται σθεναρά

έργω και λόγῳ, προφορικῶς και γραπτῶς, εκτός και εντός της Ιεράς Συνόδου, εναντίον του παπισμοῦ, του χιλιασμοῦ (παρ' όλες τις προσπάθειες των χιλιαστῶν ελάχιστοι από αυτούς υπάρχουν στην Φλώρινα, οι πρώτοι δε από αυτούς ήρθαν από άλλες περιοχές), της μασονίας και των παραφυάδων της (ρόταρυ κ.λπ.), κακοδοξιῶν τύπου Χ.Ο.Ε., της μαγείας, και προπάντων εναντίον της συγκρητιστικῆς παναιρέσεως του οικουμενισμοῦ ἀκόμη και όταν εκδηλώνεται μέσα στην Εκκλησία με φορεῖς υψηλά ιστάμενα πρόσωπα.

...

Αντιθέτως, έντονη ήτο η προσπάθεια του για γεφύρωσι του χάσματος και ἀπόσβεσι του σχίσματος με τους παλαιοημερολογίτας —φθάνοντας να προτείνη στην Ιερά Σύνοδο την επαναφορά του παλαιού εορτολογίου στην Εκκλησία— , χωρίς παραλλήλως να διστάζει να υποδείξει και σ' εκείνους τα σφάλματα των.

...

2. Κοινωνική εργασία

Επειδή όμως αποτελεί πεποίθησί του, ότι η πίστις φαίνεται εμπράκτως στο ήθος, ει δ' άλλως δεν υπάρχει, αγωνίσθηκε για την εξάλειψι αντιχριστιανικῶν συνηθειῶν.

Πολέμησε την ανηθικότητα ἀλλά και εκείνα που οδηγούν σ' αυτήν τις διασκεδάσεις (νυκτερινά κέντρα κ.λπ.) και τα θεάματα (κινηματογράφο, τηλεόρασι, βίντεο) που εκτρέπονται από τον καθαυτό σκοπό τους, την ψυχαγωγία. Ειδικά ως προς την τηλεόρασι, το «κουτί» που κατά την προφητεία νεωτέρου αγίου «θα τρελλάνη την ανθρωπότητα», επισήμανε εγκαίρως στα κηρύγματά του τη διαφθορά της και ζήτησε την κάθαρσί της, έρριξε το σύνθημα «Κλείστε τις τηλεοράσεις» —το οποίο πολλοί ειρωνεύθηκαν ἀλλά υπήρξαν και πιστοί ἀκόμη και στο εξωτερικό που το ασπάσθηκαν και μερίδα του τύπου το υιοθέτησε—, διενήργησε τον καιρό της δικτατορίας δημοψήφισμα στην Μητρόπολί του, χωρίς άδεια των αρχῶν, κατά το οποίο 21.853 άτομα ἀβίαστα υπέγραψαν σχετική διαμαρτυρία, ζήτησε άδεια λειτουργίας τηλεοράσεως για την Μητρόπολί του, κατήγγειλε το μονοπώλιο της πληροφορήσεως που επικρατεί, ζήτησε την δραστηριοποίησι της Εκκλησίας για την αναχαίτισι του κακού (με τον έλεγχο του κακού θεάματος και με παραγωγή δικῶν της κινηματογραφικῶν έργων) κ.λπ.

Προσπάθησε να σταματήσει τις παράνομες συμβιώσεις, τις συνοικήσεις των μνηστευμένων πριν το γάμο, την αποφυγή της τεκνογονίας, τις εκτρώσεις (για τις οποίες ήλεγξε και τις κυβερνήσεις και τους προέδρους δημοκρατίας που τις νομιμοποίησαν, διωργάνωσε ειδικό συλλαλητήριο στην Φλώρινα, ἀρνήθηκε να δεχθή στην εκκλησία τον τότε πρόεδρο της δημοκρατίας Χρ. Σαρτζετάκη,

συμπαραστάθηκε σε ιατρό της Φλωρίνης που μηνύθηκε για την άρνησί του να συνεργήσει σε έκτρωσι και αθώθηκε κ.ά.), τα καρναβάλια (αντιτάσσοντας σ' αυτά λιτανείες που γίνονταν την ίδια ώρα), τα καλλιστεία (που κατόπιν έντονων διαμαρτυριών δεν κατώρθωσαν να πραγματοποιηθούν στην περιφέρεια του παρά τις προσπάθειες ωρισμένων επιχειρηματιών), τη χαρτοπαιξία, τον αλκοολισμό, τη βλασφημία, τον όρκο κ.λπ.. Διαμαρτυρήθηκε έντονα σε κυβερνητικές απόπειρες πλήρους καταργήσεως της αργίας της Κυριακής και αμνηστεύσεως της βλασφημίας.

Κατεδίκασε ως ορθόδοξος ιεράρχης την καύσι των νεκρών. Στάθηκε σταθερά αντιμέτωπος, και μάλιστα τα τελευταία χρόνια, στις προσπάθειες της Κυβερνήσεως να στήση καζίνο στην Φλώρινα, και κατώρθωσε να αφυπνίση και τους άλλους τοπικούς παράγοντας για τις ολέθριες συνέπειές του. Χαρακτηριστικές είνε ακόμη οι προσπάθειές του για την συμφιλίωσι κλονιζόμενων ζευγών, ενώ πάντοτε ερχόταν σε προσωπική επαφή με όλους τους μελλονύμφους δίδοντάς τους μαζί με την άδεια γάμου και τις πατρικές του συμβουλές. Παρ' όλη την πολεμική των μέσων ενημερώσεως, παρέμεινε σταθερός στην αρχή του ότι όσοι τέλεσαν πολιτικό «γάμο», εάν δεν μετανοήσουν, δεν μπορούν να μετέχουν εκκλησιαστικών μυστηρίων και ακολουθιών (λ.χ. να παραστούν ως ανάδοχοι ή και να κηδευθούν).

Δεν αδιαφόρησε ούτε για την οικονομική ανάπτυξι του τόπου, στηριζόμενη όμως επάνω στον σεβασμό προς τα ήθη και την κτίσι - περιβάλλον. Γι' αυτό εξαίρει την προσφορά των γεωργών, ενώ στηλιτεύει τους κερδοσκόπους μεσάζοντας. Καταβάλλει προσπάθειες, τιθέμενος επικεφαλής τοπικών φορέων, για την ίδρυσι εργοστασίου της Δ.Ε.Η. μετά την Πτολεμαίδα και στην Φλώρινα, την ίδρυσι νοσοκομείου στην Πτολεμαίδα (πραγματοποιήθηκαν και τα δύο), την σύνταξι και υποβολή στον τότε (1993) πρωθυπουργό της χώρας ειδικού υπομνήματος για το νομό Φλωρίνης που προέβλεπε απορρόφησι κοινοτικών κονδυλίων προς όφελος της περιφέρειας, την διάνοιξι δρόμων και τη βελτίωσι της σιδηροδρομικής συγκοινωνίας, την δημιουργία έδρας μεραρχίας (επετεύχθη) κ.ά.

Αντιδρά στην δημιουργία τεραστίου υπερκαταστήματος στα σύνορα («καρχαρίας εν όψει») που θα απορροφούσε όλη την εμπορική κίνησι της περιοχής, στην μετακίνησι της Παιδαγωγικής Ακαδημίας από την Φλώρινα (απεφεύχθησαν και τα δύο), στην εγκατάστασι πλαζ γυμνιστών στις Πρέσπες. Παραλλήλως προσπαθεί ν' αποτρέψη τοπικές συρράξεις ή συγκρούσεις με την αστυνομία, ενώ στηρίζει ενεργώς τα αιτήματα χωριών να μην απαλλοτριωθούν - μετακινηθούν από τις θέσεις τους επειδή η Δ.Ε.Η. ήθελε να εκμεταλλευθή το υπέδαφός των. Δείχνει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την καταπολέμησι της ανεργίας και για την στήριξι των τοπικών επιχειρήσεων. Συμπαρίσταται επίσης με παρεμβάσεις του προς την

Κυβέρνησι για απολυόμενους εργάτες της Α.Ε.Β.Α.Λ., συμβασιούχους της Δ.Ε.Η. κ.λπ..

Μέσα στον αγώνα του να κρατηθή καθαρό το περιβάλλον προς όφελος του ανθρώπου, αγωνίζεται να τοποθετηθούν ειδικοί καπνοσυλλέκτες στα ιδιαιτέρως ρυπογόνα θερμοηλεκτρικά εργοστάσια της Πτολεμαΐδος, συμμετέχει σε σχετικό συλλαλητήριο. Ενδιαφέρεται για την προστασία των σπανίων λιμνών της περιφέρειας, των δασών από τις πυρκαϊές, και παροτρύνει για έμπρακτη συμμετοχή του κλήρου και του λαού στην κατάσβεσί τους κ.ά.. Απέναντι στο μεγάλο καύσωνα και τη λειψυδρία του 1990 αντιπαρατάσσει τα εκκλησιαστικά όπλα· καλεί σε μετάνοια και πάνδημη λιτανεία, ο Θεός ευλογεί και «ο ουρανός έδωκε βροχή». Ενδιαφέρεται για τη συντήρησι των χριστιανικών αρχαιολογικών μνημείων (ιδίως των Πρεσπών) επειδή αποτελούν ζωντανές μαρτυρίες πίστεως, ενώ αντιτίθεται στη μεταφορά εικόνων σε μουσεία.

3. Εθνική προσφορά

«Ο π. Αυγουστίνος υπήρξε όχι μόνο εκκλησιαστικός άνδρας αλλά και εθνικός. Χριστός και Ελλάς ήταν οι δύο πόλοι του κηρύγματός του. Συνέχισε σ' αυτό τη μακραίωνα παράδοσι των Ελλήνων κληρικών, οι οποίοι αρκετές φορές “εκένωσαν” την εκκλησιαστική τους διακονία, για να στηρίξουν το έθνος μας». Γι' αυτό το σκοπό συνέταξε άρθρα, εγκυκλίους, εξέδωκε βιβλία, ωμίλησε επ' εκκλησίας, σε στρατόπεδα, σε συλλαλητήρια, προχώρησε ακόμη και σε αφορισμό. Όταν οι πολλοί έρεγχαν, εκείνος ήδη μιλούσε για τους κινδύνους που απειλούν τη Μακεδονία και για την καταπίεσι των Βορειοηπειρωτών, όπως και απεδείχθησαν.

Επeseήμανε από την αρχή τον κίνδυνο αφελληνισμού της Β. Ηπείρου με τη φυγή των Βορειοηπειρωτών στην Ελλάδα, ενώ παραλλήλως υπέδειξε την ευκαιρία επανδρώσεως της ερημωμένης υπαίθρου από τους νέους έλληνες πρόσφυγες από τις άλλες χώρες. Εξαίρει την παρουσία των Μικρασιατών προσφύγων και την ευλάβεια τους — ιδίως των Ποντίων— , κτίζει ναό προς τιμήν των νεομαρτύρων της μικρασιατικής καταστροφής, μνημονεύει διαρκώς τους πεσόντας κατά τους αγώνας του έθνους μετά δακρύων έχοντας προσωπικά βιώματα και αναμνήσεις. Κατά την ενθρόνισί του παίρνει μαζί του και οδηγεί όλες τις αρχές και το λαό να μεταβούν εν σώματι στο στρατιωτικό κοιμητήριο της πόλεως για την τέλεσι τρισάγιου.

...

• Αποτελέσματα

...

Άλλες φανερές αποδείξεις των αποτελεσμάτων είναι οι εξής.

«•Η πύκνωση του εκκλησιάσματος, το οποίο από 2% έφθασε 10, 20, 30% και βαίνει διαρκώς αυξανόμενο.

•... Ενώ η περιφορά δίσκων εντός των ι. ναών κατά τας εορτάς και πανηγύρεις κατηργήθη ολοτελώς, τα έσοδα των ι. ναών εδιπλασιάσθησαν και ετριπλασιάσθησαν [σ.τ.σ.·κατάλογος εσόδων και εξόδων όλων των ενοριών δημοσιεύεται σε κάθε τετραετή απολογισμό, ενώ έλεγχος του Υπουργείου Οικονομικών το 1988 διεπίστωσε, ότι «οι διαχειρίσεις... ήταν κανονικές και διακρίνονταν για την επικρατούσα λογιστική τάξη και συνέπεια», ως και αι δωρεαί υπέρ των ι. ναών και των ευαγών ιδρυμάτων.

•...Η αύξηση των εξομολογουμένων.

• Η κατάργησις ή μείωσις ειδωλολατρικών εορτών και πανηγύρεων και άλλων πονηρών έξεων και συνηθειών, ως και η δημιουργία χριστιανικού κλίματος εις πολλάς οικογενείας. •...Η αποστροφή του λαού προς τον πολιτικόν «γάμον», όστις εις την περιφέρειάν μας δεν υπερβαίνει το 2%...

•...Αι επιστολαί αγνώστων ως επί το πλείστον προσώπων του εσωτερικού και του εξωτερικού, αι οποίαι μαρτυρούν οποίαν επίδρασιν είχεν εις τας ψυχάς των και η από μαγνητοφώνου ακρόασις κηρύγματος. Συγκλονιστικάί επιστολαί. Ακριβώς δε δι' αυτόν τον λόγον, επειδή μαρτυρούν την επίδρασιν του θείου λόγου εις τας ψυχάς των, πολλαι εξ αυτών δημοσιεύονται εις το περιοδικόν της ιεράς Μητροπόλεως «Σάλπιγξ Ορθοδοξίας». Τολμώ δε να είπω και εγώ, ότι οι ακροαταί, οι αναγνώσται των βιβλίων και των περιοδικών μας εινε «η σφραγίς της εμής αποστολής» (Α' Κορ. 9, 2).

• Διωγμοί

...

• Η πρώτη περίπτωσις συνέβη επί δικτατορίας, όταν διά σφοδρόν έλεγχον εδιώχθην, ο δε τότε υπουργός Βορείου Ελλάδος έλεγε θριαμβολογών, ότι τρεις ημέρας ακόμη ο Καντιώτης θα είναι επίσκοπος. Μετά τρεις ημέρας ή εις μοναστήριον ή εις ψυχιατρείον... Οστις θέλει να πληροφορηθή περισσότερα διά τον διωγμόν αυτόν, με τον οποίον ησχολήθη ακόμη και ο τύπος του εξωτερικού, ας ανάγνωση το εξ 140 σελίδων βιβλίον μας «Εξέστημεν;».

• Το δεύτερον εδιώχθην όταν, επειδή ήλεγchon την αγρίαν προπαγάνδαν των

Σκοπίων κατά της ελληνικότητας της Μακεδονίας, τινές κακόβουλοι, διαστρέφοντες πλήρως το νόημα των λόγων μου, διέσπειραν, ότι υβρίζομεν τους εντοπίους.

- Το τρίτον εδιώχθη, όταν επί κυβερνήσεως Ράλλη ησκήθη ποινική δίωξις εις βάρος μου, διότι ηρνήθη να υπογράψω αυτόματον διαζύγιον και παρεπέμφθη εις δικαστήριον παρά το Ρούφ - Αθηνών, με απώτερον σκοπόν ίνα, καταδικαζόμενος, εκπέσω του θρόνου.

...

Επίλογος

«Από που ν' αρχίσω και που να τελειώσω; Για ποιους εκκλησιαστικούς αγώνες, για ποιά ποιμαντικά έργα, για ποιες πολυσέλιδες συγγραφές να ομιλήσω;» († Διονύσιος Λ. Ψαριανός μητροπολίτης Σερβίων και Κοζάνης, εν Έν Ιωβηλαίο ν.έ.α. σελ. 226). Επειδή πράγματι ο λόγος δεν έχει τέλος, πρέπει να βάλουμε μόνοι μας κάπου τέλος.

Διαρκές μέλημα του π. Αυγουστίνου το ρηθέν υπό του Κυρίου· «ο υιός του ανθρώπου ελθών άρα ευρήσει την πίστιν επί της γης;» (Λουκ. 18,8). Γι' αυτό πάλεψε σ' όλη του τη ζωή, για να αναζωπύρωση την φλόγα της πίστεως, σύμφωνα με το άλλο εκείνο ρητό που προβάλλει κάτω από τον τίτλο σε κάθε φύλλο της «ΧΡΙΣΤ. ΣΠΙΘΑΣ»· «Πυρ ήλθον βαλείν επί την γην και τι θέλω ει ήδη ανήφθη;» (Λουκ. 12,49). Πρώτα όμως ο ίδιος έζησε αυτή την πίστι, τοποθετώντας την πάνω από όλα τα άλλα, και αυτή η πίστις τον ωδήγησε σαν φάρος σε όλο του τον βίο, που τον κατεδαπάνησε «για τον Χριστό και την Ελλάδα».

Ίσως επάνω στον αγώνα να έγιναν και λάθη. Ο ίδιος δεν διεξεδίκησε ποτέ το αλάθητο· εξ άλλου, όπως είπε κάποιος, μόνο οι νεκροί δεν σφάλουν. Όμως τα κριτήρια του πάντοτε στάθηκαν αγνά· γι' αυτό και ο Κύριος δεν τον άφησε από την σκέπη του. Αμετακίνητος γνώμων της πορείας του στάθηκε η τήρησις του θελήματος του Θεού ανεπηρέαστα από τη γνώμη των ανθρώπων. Γι' αυτό και στο πρόσωπο του δεν ευδοκίμησαν μερικές μόνο αρετές, αλλά η καθολική αρετή, η - κατά την Γραφή- «δικαιοσύνη» (η πλήρωσις του θείου θελήματος) που καθιστά τον άνθρωπο ευάρεστο ενώπιον του Θεού και πραγματικό άνθρωπο, χαριτωμένο για τους ανθρώπους. Κάθε άνθρωπος βέβαια έχει τα δικά του χαρίσματα, γνωρίσματα, κλίσεις. Ο π. Αυγουστίνος είχε το σπάνιο για τις μέρες μας χάρισμα του ελέγχειν, αλλά κι αυτό παρέμεινε ενταγμένο μέσα στην κατενώπιον του Θεού βιωτή του. Έτσι ερμηνεύονται και αυτά που εμείς μερικές φορές θεωρούμε ως «ακρότητες».

...

«...η Ορθοδοξία είναι πηγή και «άρτος ζωής». Δεν είναι στυγνή μόνωση και στείρα

ηθικολογία. Είναι μέθεξη αιωνίων αληθειών. Αλλαγή ζωής, «άλλη βιωτή», αιώνια. Αυτής της «άλλης βιωτής», χρόνια και χρόνια, ο Αυγουστίνος Καντιώτης, αγωνίζεται να μας κάνει κοινωνούς... Μια ζωντανή Ομολογία Πίστης. Αυτός είναι ο Αυγουστίνος Καντιώτης, μια μορφή κι έν ανάστημα της Ελληνικής Ορθοδοξίας. Και σε καιρούς χειμωνικούς».

[Ιανουάριος 2002]

Πηγή: *Αυγουστίνος Ν. Καντιώτης, Σύντομος βιογραφία, Ιερά Κοινοβιακή Μονή «Ζωοδόχος Πηγή» Λογγοβάρδας, Πάρος 2010, Ημερολόγια - Εκδόσεις «Κυπρής», 1η ανατύπωση Σεπτέμβριος 2010.*